

UVALY

Situace k dubnu 2010

Motto:

Chceš-li cokoli změnit, musíš to poznat

Historicko – filosofický pohled na město

- Jak vyplývá z některých historických materiálů i ze vzpomínek pamětníků, byly předválečné Úvaly typickým městem, které se od podobně velkých měst zásadně nelišilo.
- Až do období 2. světové války – a patrně i v období před nástupem komunistického režimu, si Úvaly udržely svůj vlastní „vnitřní život“, tedy jistou kulturní, společenskou a ekonomickou autonomii – i když se již v této době formovala sociálně různorodá společenská vrstva orientovaná více na Prahu, než-li na místo svého bydliště.

Proč si město udrželo svůj „vnitřní život“

- To, že si „úvalsko“ dokázalo tuto autonomii do této doby udržet, bylo způsobeno několika faktory, zejména:
- **tradicemi českého vlastenectví** s funkčními institucemi, které tyto tradice udržovaly a předávaly dalším generacím (obec sokolská, baráčnická – a další spolky, které byly neodmyslitelnou součástí společnosti a společenského života),
- **menší technickou a ekonomickou dostupností** Prahy pro mnohé obyvatele „úvalska“,
- **existencí relativně dostatečného počtu pracovních příležitostí**, a to jak v odvětví zemědělství, tak v odvětví průmyslu,
- **lukrativností „úvalska“ pro Prahu**, Úvaly a okolí byly oblíbeným cílem výletníků, což iniciovalo i podnikatelské aktivity na turistiku navazující,
- **geografickým uspořádáním**, neboť Úvaly a okolí se začleňovaly do „okresu českobrodského“.

Souběžně s více méně apolitickými tradicemi společenského života se v Úvalech vytvářela i **poměrně silná komunita levicově orientovaného a organizovaného proletariátu, což bylo důsledkem relativně rozvinutého průmyslu – i blízkostí Prahy, zdroje komunistických myšlenek i levicových aktivistů.**

Úvaly se staly – a doposud jsou směsí názorových proudů a tato jejich vlastnost se v současné době prohlubuje díky nové výstavbě

Dopady socialismu na město

Komunistický převrat v roce 1948 měl na Úvaly a okolí účinek zhoubnější, než-li v jiných městech nově vytvořeného okresu Praha – východ.

Důvody:

- Tradice (dodnes velmi silná pozice KS)
- Poloha (v „zemi nikoho“)

Konkrétní dopady socialismu

- **Vytvoření okresu Praha – východ a rozbití přirozené spádovosti** směrem na Český Brod, bylo pro Úvaly a okolí velmi negativním počinem; je jasně patrné, že jiná města tohoto uměle vytvořeného okresu, jako jsou Říčany, Brandýs nad Labem a Čelákovice, měla lepší šance prosadit v tomto celku své zájmy, neboť jejich „správní svazky“ změnou státoprávního uspořádání zpřetrhány nebyly. Úvaly se bez spojení s Českým Brodem ocitly v izolaci, na pokraji zájmu jiných měst východopražského okresu, s kterými však byly spoutány uměle vytvořenou spádovostí – například v oblasti zdravotní péče, sociální péče a podobně.
- **Nikdy nedošlo k poválečné obnově cukrovaru**; tato lokalita se stala nehostinnou a nevhlednou zónou. Na druhé straně i zde platí ono pořekadlo, že „všechno zlé je na něco dobré“: oblast cukrovaru je dnes pro Úvaly šancí.
- **Přeložka kolínské silnice se uskutečnila nikoli formou obchvatu města, ale rozdělila Úvaly** na jižní a severní část; tyto části se postupem doby staly nesourodými oblastmi s odlišnými problémy a „vlastním vnitřním životem“.
- **Zrušení několika přejezdů přes drážní koridor pak rozdělil Úvaly na část západní a východní**; jedinou logickou spojnici západní části se zbytkem města se paradoxně stalo kolejiště a „rampa“ nad uhelnými sklady (o obnově této logické spojnice současné vedení města usilovně bojuje).
- **Společenský život byl paralyzován** a pouze díky osobní aktivitě jedinců či skupin občanů nevymřel docela.
- **Zvyšoval se počet občanů dojíždějících** za prací do Hlavního města Prahy.
- **Nebudovala se infrastruktura**, zejména technická (kanalizace ani ČOV) a docházelo k znečišťování životního prostředí, v případě Úval přímo drastickým způsobem, pamětníci vzpomínají na potoky výkalů tekoucích po ulicích.
- **Ulice se nerekonstruovaly.**
- A tak dále ...

Fenomény po roce 1989

- Fenoménu snižující se vzdálenosti od Prahy.
- Fenoménu „dvojího metru“.
- Fenoménu „noclehárny“.
- Fenoménu odlivu spotřeby směrem do Prahy.
- Fenoménu levného zisku.
- Fenoménu plíživě se zvyšující kriminality.

Fenomen snižující se vzdálenosti od Prahy

Tato vzdálenost má složku absolutní a relativní. Absolutní vzdálenost od hranic Prahy činila v minulosti (před válkou), přibližně 10 km, kdežto dnes se jedná o pouhých 1000 m a v některých částech města (např. „V Setých“ i méně). Relativní vzdálenost je pak dána rozvojem dopravy a také ekonomickou dostupností Hlavního města pro občany Úval; tato dostupnost se nesrovnatelně zlepšila, „úvalsko“ se stalo jakýmsi neoficiálním předměstím Prahy.

Fenomén „dvojího metru“

Logickým důsledkem předchozího fenomenu byl masivní rozvoj nové výstavby a příliv nových obyvatel. Tento nevyhnutelný jev, který se odehrává ve všech obcích a městech v okolí Hlavního města byl nejen mnohými občany, ale i představiteli města vnímán negativně a noví občané byli často pleorativně nazýváni „náplavou“.

Fenomén „noclehárny“

Zdaleka se nejedná pouze o fakt, že se většina práceschopného obyvatelstva vrací domů do Úval pouze přenocovat. Úvaly se staly jakýmsi „panelákem naležato“, s rizikem všech důsledků, které sebou život v panelovém městě přináší. A tato rizika nejsou nikterak malá, vyplývají především z nezájmu občanů, kteří zde jen přespávají o stav města a jeho vývoj. Právě tento nezájem může mít podobné důsledky jako je tomu v panelových předměstích některých měst. Z Úval může vzniknout „slimm“.

Fenomén převahy dovozu nad vývozem

Došlo k poklesu objemu nákupu zboží a služeb v úvalském regionu. Na tomto „odlivu spotřeby směrem do Prahy“ se podílely některé z fenomenů uvedených výše (např. „Fenomén snižující se vzdálenosti od Prahy“ společně s „fenomémem noclehárny“), ale i další faktory, jako například konec socialismu doprovázený vznikem trhu a konkurence, neschopnost místních podnikatelů změnit sortiment nabídky a přizpůsobit se změně poptávky, neefektivní podpora města malým podnikatelům a tak dále.

Fenomén „levného zisku“

- nabídkou podřadných a nedůstojných forem ubytování, nevhodných pro pobyty v rámci turistického ruchu a podobných pro město žádoucích aktivit
- jednostranné uspokojování poptávky „gastarbeiterů“ a jejich bossů po „levných“ ubytovacích kapacitách,
- likvidací prostor pro realizaci kulturních akcí ze strany restituentů a jejich přeměny ve sklady a prodejny,
- nadprůměrnými cenami díky nedostatečné konkurenci

Fenomén plíživě se zvyšující kriminality

- **Blížkost hlavního města** umožňuje pražským kriminálním živlům podnikat efektivní a rychlé „spanilé jízdy“ do Úval a zaručuje následovně rychlé ztracení ve velkoměstě.
- **Nezájem občanů o dění v bezprostřední blízkosti jejich soukromých pozemků** přibližuje kriminální živly k těmto pozemkům a motivuje k pokusům o majetkovou trestnou činnost.
- **Distribuce drog.** Úvaly se pozvolna stávají útočištěm dealerů drog, kteří zde nejsou významně „vyrušováni“.
- **Agresivita mladistvých,** kteří v nočních hodinách nejen ruší klid, ale i ničí majetky – zejména osob, kteří se opovážejí je kritizovat.
- **Vylidnění Úval v denních hodinách** je pro kriminální živly faktorem velmi vítaným.
- **Převažující typy podnikatelských aktivit** v katastru města determinují zvyšování počtu „gastarbeiterů“ ve městě a jeho okolí.
- **Ubytování „gastarbeiterů“** z důvodu vidiny rychlého a „levného“ zisku je jedním z nejpodstatnějších faktorů zvyšujících kriminalitu v katastru města.
- **Černá ekonomika** je výbornou kultivační půdou pro kriminalitu obecně.

Jak z toho? Negace fenomenů.

I. Definice cílů a cest:

STRATEGICKÝ ROZVOJOVÝ PLÁN (+)

II. Definice a kvantifikace priorit:

INTEGROVANÝ PLÁN ROZVOJE (+)

III. Finanční zdroje

ROZPOČTOVÝ VÝHLED (+)

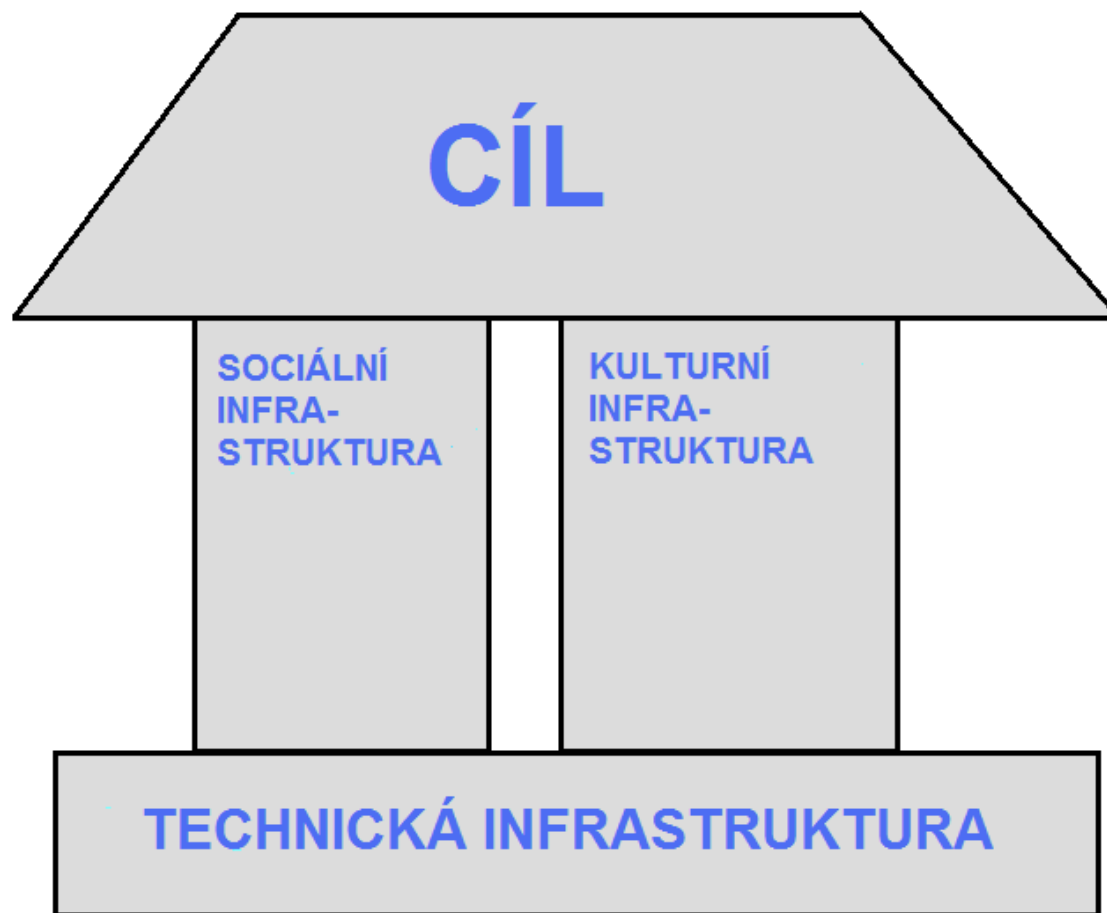
VEDLEJŠÍ PŘÍJMY MIMODOTAČNÍ (+)

DOTACE (+)

CÍLE

- 1. Úvaly rozvíjejí svůj vlastní pracovní, podnikatelský, kulturní a společenský život.**
- 2. Úvaly jsou vyhledávanou klidovou zónou pro relaxaci a odpočinek.**
- 3. Úvaly se stávají městem kultury, sportu a turistiky.**
- 4. Úvaly jsou bezpečným místem k bydlení.**

Problém: Dům se staví od základů

STAV K 16.dubnu 2010

NÁZEV AKCE	CELKOVÁ VÝŠE INVESTICE VČETNĚ "C" (s DPH)	NÁKLADY NA PŘÍPRAVU (bez DPH)	PŘEDPOKLÁDANÁ NEBO SKUTEČNÁ VÝŠE DOTACE	SPOLUÚČAST	PŘEDPOK. TERMÍN REALIZACE
Pitná voda z káranských řadů	51 817 000 Kč	3 651 000 Kč	27 118 603 Kč	14 000 000 Kč	2009 (ukončeno)
Dostavba MŠ Kollárova	20 074 400 Kč	591 800 Kč	14 999 400 Kč	5 075 000 Kč	2 010
Nástavba ZŠ	42 196 500 Kč	1 863 600 Kč	33 757 200 Kč	8 439 300 Kč	2011-2012
Dovybavení ČOV	24 365 001 Kč	2 171 750 Kč	8 000 000 Kč	12 475 591 Kč	2010-2011
Splašková kanalizace	245 492 328 Kč	5 265 403 Kč	143 741 754 Kč	62 554 320 Kč	2011-2013
Splaš. kanalizace v ul. 5. května	14 047 123 Kč	161 376 Kč	7 000 000 Kč	4 204 305 Kč	2 010
Vodovodní řady a vodojemy	105 458 977 Kč	3 976 000 Kč	68 133 457 Kč	20 487 532 Kč	2011-2013
Revitalizace rybníků	14 493 910 Kč	1 192 464 Kč	12 179 741 Kč	1 353 305 Kč	2010-2011
CELKEM	503 451 329 Kč	15 222 393 Kč	302 750 414 Kč	137 934 445 Kč	

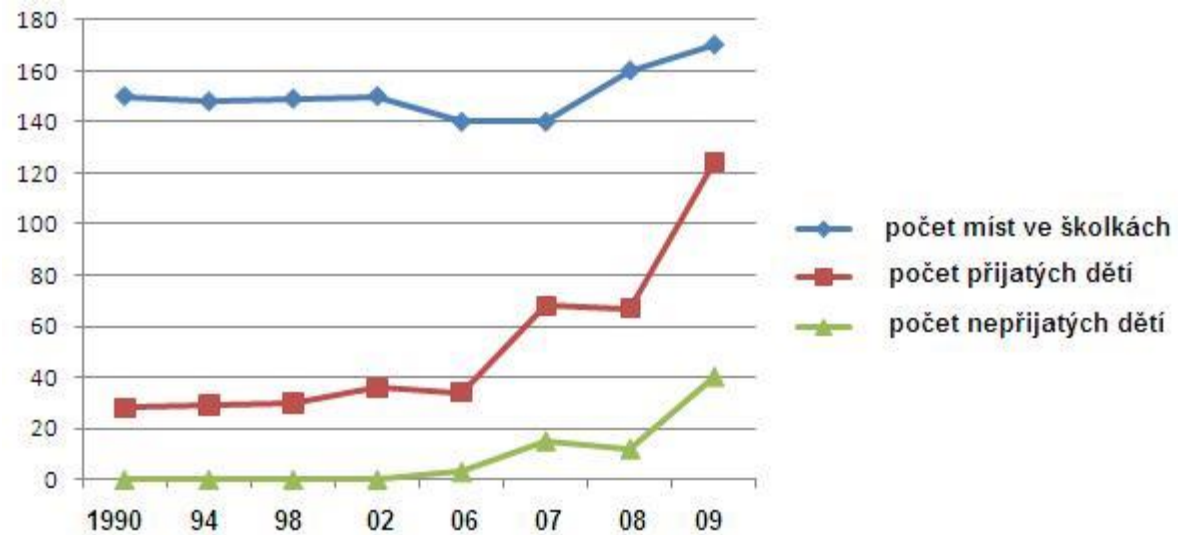
Lze konstatovat, že je proces přípravy žádostí o dotace v této chvíli již ukončen – bylo požádáno o dotace ve výši přesahující půl miliardy Kč s DPH. Samozřejmě, že výše dotací může být snížena „vyšší mocí“, učinili jsme však vše pro jejich získání. A nebylo to jednoduché, neboť na počátku tohoto volebního období byla k dispozici pouze projektová dokumentace na rekonstrukci ulic 5.května a Škvorecká. Tabulka také nezahrnuje „drobné“ dotační tituly, jejich výše v součtu dosahuje několika desítek milionů navíc (nezahrnuje například rekonstrukci školy provedenou v roce 2007, přemístění stavebního úřadu do objektu Multitec, rekonstrukci domu na náměstí a nákup hasičské cisterny; jen tyto dotace činily dalších cca 20 milionů Kč).

Nejnovější aktualita

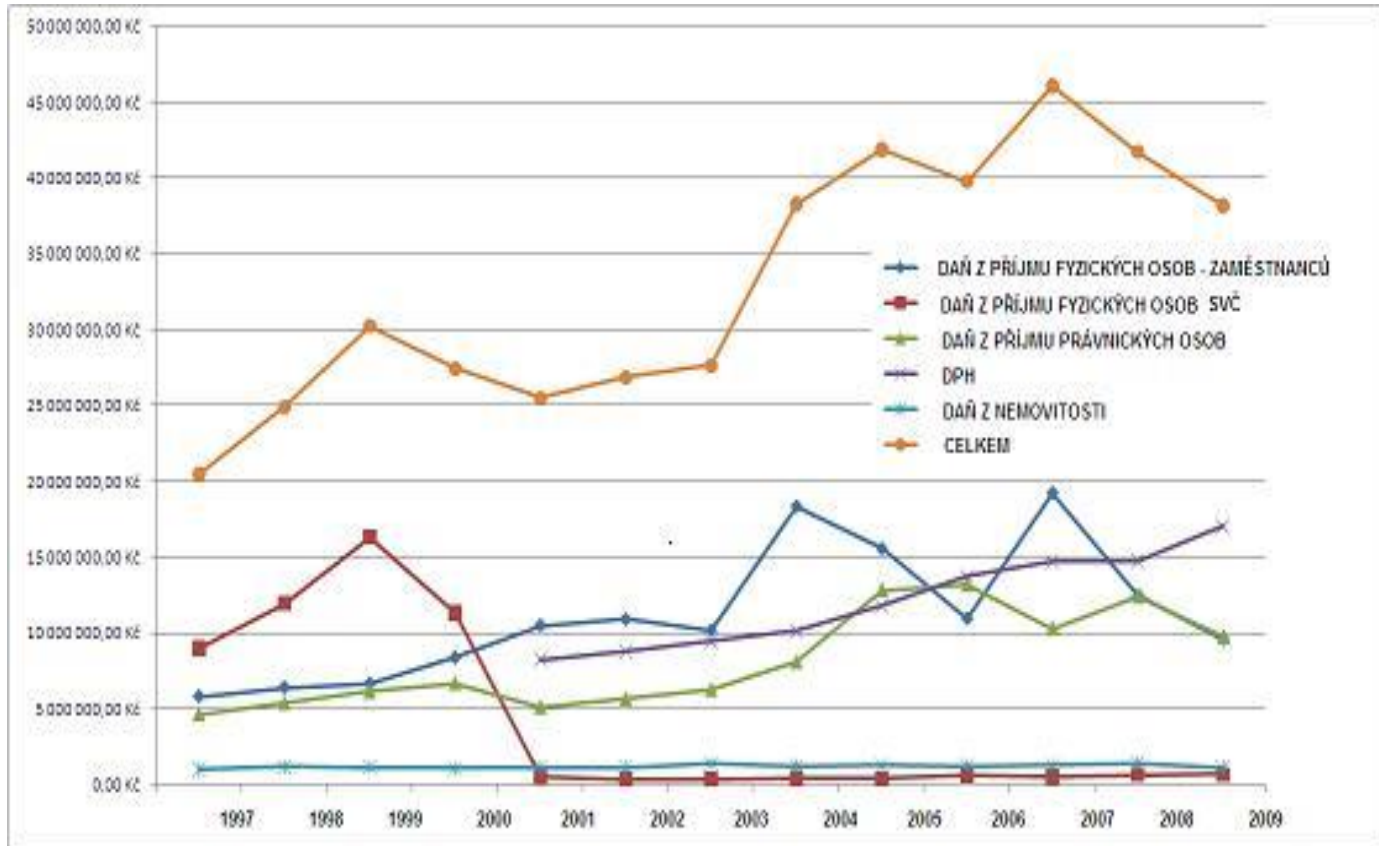
Byla nám přiklepnuta dotace 204 milionů Kč na dostavbu splaškové kanalizace.

DALŠÍ ÚDAJE „NA PŘESKÁČKU“

ŠKOLKY

DAŇOVÉ PŘÍJMY

Co říká graf

- S rozvojem drobného podnikání – obecně pak s existencí minimálního množství pracovních míst na území města souvisí i počet osob platících daň ze závislé činnosti – tedy „zaměstnanců“ - neboť velké množství občanů dojíždí za prací do hlavního města ...
- Mírný vzestup příjmů u daně z právnických osob způsobilo možná přihlášení se některých obyvatel i společně s firmou, která vykazuje zisk a tím pádem i daň ze zisku a kapitálových výdajů, možná se na zvýšení podílela firma ESSA CZECH, PT Servis, Hennig a další právnické osoby. Podrobný rozbor je v tomto případě obtížný.
- Obecně lze konstatovat, že Úvaly „trpí“ obecně platným ekonomickým pravidlem, které říká, že „převažuje-li dovoz nad vývozem, oblast chudne“. Toto pravidlo platí nejen v státním, ale i v obecním měřítku. A v Úvalech, bohužel, dovoz silně převládá, neboť většina občanů zanechává svou zdanitelnou práci – ale i vlastní finanční prostředky za hranicemi města ...
- Absurdita situace je dokonce umocňována skutečností, že při dvou změnách přerozdělování daní, které v nedávné minulosti proběhly, se Úvaly ocitly v „daňovém propadu“ – jinými slovy řečeno: z našich skromných daní byl „uždibnut“ kus pro jiné obce. Tyto poklesy nejsou na grafu příliš patrné, neboť byly částečně kompenzovány hospodářským růstem; absolutní ztráta činila cca 7 milionů Kč.
- Na grafu se ovšem zřetelně objevuje současná hospodářská krize ...
- Jisté rezervy jistě skrývá daň z nemovitosti, která má být navýšena změnou zákona koeficientem 2,0 – a zároveň přestává platit výjimka pro nově postavené objekty. Křivka této daně se tedy na grafu v budoucnosti zvedne.

Jak snížit dovoz a navýšit vývoz

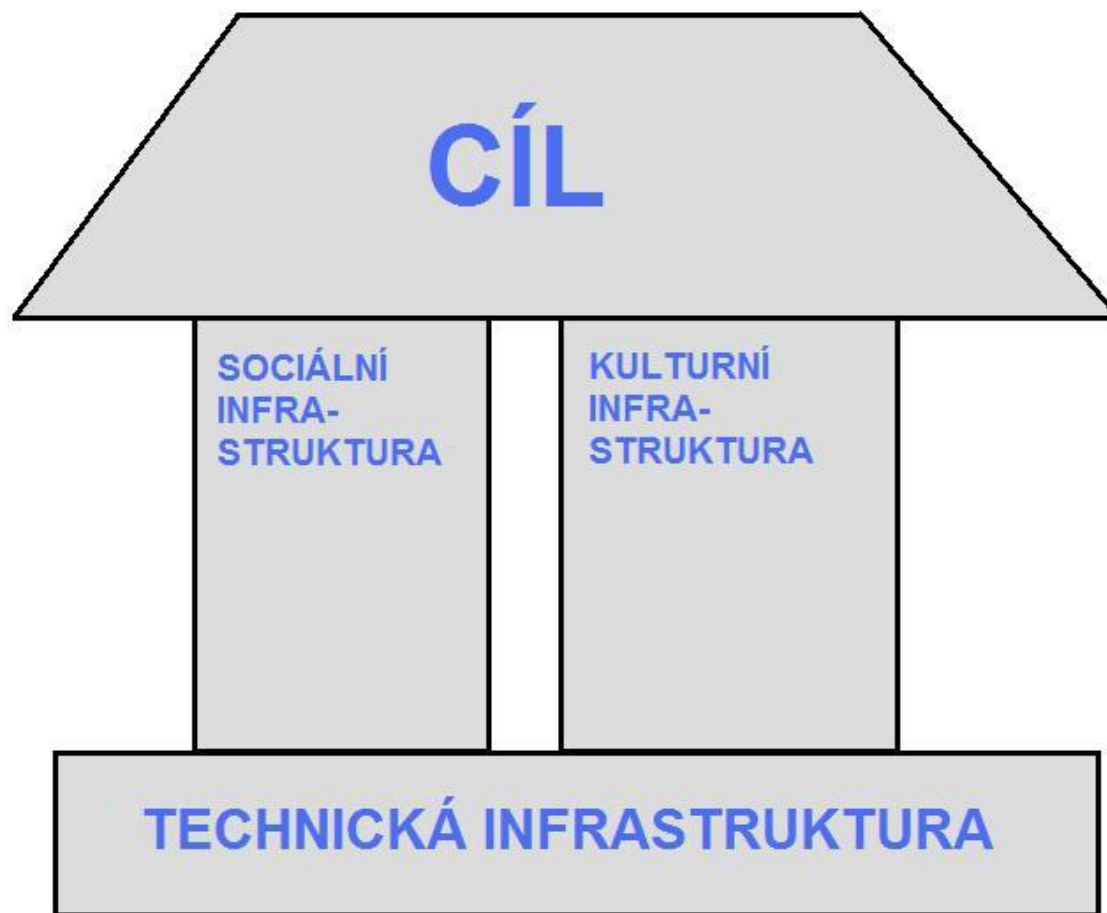
Je potřebné zvýšit poptávku po službách a tudíž zvýšení počtu firem poskytujících služby. Toto jistě nelze dosáhnout nějakým direktivním způsobem, neboť se ocitáme v systému tržního hospodářství. Existují dva základní způsoby, jak zvýšení poptávky navodit:

1. Zvýšit počet obyvatel a tím i počet občanů trvale přebývajících v Úvalech, neodjíždějících za prací do hlavního města, což povede k navýšení příjmu z této daně přímým a nepřímým způsobem: přímo – navýšením počtu podnikatelů v důsledku zvýšené poptávky po službách (více občanů rovná se větší poptávka) a nepřímo – přerozdělování je úměrné počtu obyvatel a Úvaly se dostanou do „vyšší kategorie“.
2. Zvýšit atraktivitu prostředí pro mimoúvalské návštěvníky investicemi do renovace místních přírodních krás, turistických a sportovních příležitostí, kultury a tak dále.

Bez výstavby - skanzenifikace

1. **NULOVÝ PŘÍSPĚVEK OD DEVELOPERŮ** (ztráta cca 200 mil.Kč),
2. **MINIMÁLNÍ NAVÝŠENÍ ROZPOČTU** díky stagnaci počtu obyvatel (ztráta cca 35 mil.Kč ročně),
3. **MINIMÁLNÍ VYUŽITÍ DOTAČNÍCH TITULŮ** z důvodu neschopnosti spolufinancování (ztráta cca 300 – 500 mil.Kč).
4. **SKANZENIFIKACE MĚSTA** - vzhledem k zadluženosti města a výše uvedeným ztrátám by nemohlo dojít k zásadnějším změnám jeho vzhledu; naopak – problémy s komunikacemi a další faktory, které občanům sužují život by nemohly být řešeny. Taktéž rozvoj služeb by byl zcela minimální, neboť by přetrvával současný stav, kdy jsou „dováženy“ z Prahy.
5. **STAVEBNÍ UZÁVĚR NA CELÉ ÚVALY.** Dalším velmi negativním důsledkem by bylo zastavení jakékoli výstavby ve městě z důvodu nedostatečné vodohospodářské infrastruktury - díky nízkému tlaku vody, nedostatečné síti kanalizace a nedostatečné kapacitě ČOV.
6. **RIZIKO „PROLOMENÍ ZÁVORY“** cizojazyčnými mafiemi.
7. **KOLAPS SYSTÉMU ODVOZU SPLAŠKOVÝCH VOD Z JÍMEK.** Díky nedostatečně rychlému rozšiřování kapacity splaškové kanalizace by se opakovaly stavy známé z léta 2007, kdy ČOV nepřijímala odpadní vody. Majitelé jímek by byly trvale nuceni vydávat za odvoz vysoké finanční částky.
8. **OHROŽENÍ POVRCHOVÝCH VOD.** Nedostatek finančních prostředků by vedl i k neschopnosti zbudovat ochranu před náplavovými dešti, k ohrožení soustavy rybníků a koupaliště a zhoršení bezpečnostní situace při záplavových deštích.
9. **VYČERPÁNÍ ZBYTKU FINANČNÍCH REZERV.** Díky nemožnosti rekonstruovat infrastrukturu by dříve nebo později docházelo k havarijním stavům, což dokazuje i pasportizace provedená v rámci vytvoření Integrovaného plánu rozvoje; tato pasportizace odhalila vnitřní dluh na infrastrukturu ve výši kolem miliardy Kč. Finanční otázka řešení havarijních stavů je plně v kompetenci města.
10. **KONZERVACE NEŽÁDOUCÍ DOPRAVNÍ SITUACE.** Díky nedostatku finančních prostředků by se město nemohlo podílet na kofinancování rekonstrukce prostoru u nádraží i v jiných lokalitách – zátěž by však, díky výstavbě v okolních obcích dále vzrůstala.
11. **ZTRÁTA POZICE V MIKROREGIONU.** Úvaly by mohly ztratit vedoucí pozici v oblasti na východ od Prahy; zejména by se mohly stát „přívěskem“ rozvíjejícího se Škvorce.
12. **Absolutní nedostatek finančních prostředků na rozvoj sportu, kultury a zájmovou činnost všeho typu.**
13. **ZHORŠUJÍCÍ SE SOCIÁLNÍ INFRASTRUKTURA.** Ke zhoršení by došlo jednak ve smyslu demografickém (došlo by ke stárnutí a ke zvýšeným nárokům na sociální systém), jednak ve smyslu kvalitativním – nežádoucí stav, kdy naše město slouží jako ubytovna sezónních nekvalifikovaných pracovních sil, by se prohluboval.
14. **VZESTUP KRIMINALITY.** Výše uvedené důvody by směřovaly k prohlubování stavu, kdy se Úvaly považují za „noclehárnu Prahy“; charakter skanzenifikovaného města by přímo sváděl k tomu, aby se v Úvalech budovaly primitivní ubytovací kapacity pro sezónní dělníky – a aby se ve městě zvyšoval počet ilegálních imigrantů. Tyto okolnosti by vedly k postupnému, plíživému, ale nezadržitelnému vzestupu kriminality.

Jak dál ?

SOUČASNÉ PROBLÉMY - OBECNĚ

Vyplývají z nekonceptního rozhodování

- 1) „Vnitřní dluh“ cca 1 miliarda Kč
- 2) Zadlužení (cca 40 milionů Kč)
- 3) Zaplacené sankce (1 milion Kč)
- 4) Hrozící sankce (0 – desítky milionů Kč)
- 5) Platby díky chybným smluvním vztahům (3 – 20 milionů Kč)
- 6) Důsledky chyb v územních řízeních (severní části města bez komunikací – cca 50 milionů Kč)